

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Τριπόδων 28, 105 58 Πλάκα, Αθήνα
Τηλ. 210 3225 245, Φαξ 210 3225 240
e-mail: elet@ellinikietairia.gr • www.ellinikietairia.gr

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2007
Αρ. Πρωτ. 939 /ΕΕ -103/ΣΑΚ

Κύριο Χρήστο Μπαϊλη
Δήμαρχο Λούρου
Νομαρχία Πρέβεζας

Αγαπητέ κύριε Μπαϊλη,

Σχετικά με την επιστολή που μας στείλατε στις 31.10.2006, με θέμα την οικονομική ενίσχυση της αποκατάστασης της Ι. Μονής Αβάσσου, στην περιφέρεια του Δήμου Λούρου, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για ορισμένες λεπτομέρειες που αφορούν τη δράση μας σε ό,τι αφορά την αποκατάσταση μνημείων και τις οποίες εύλογα αγνοείτε.

Η εξασφάλιση των απαιτούμενων ποσών για τις αναστηλωτικές εργασίες δεν είναι εύκολη υπόθεση, γιατί είναι πάμπολλες οι αιτήσεις που καταφθάνουν στα Ιδρύματα που επιχορηγούν ανάλογα έργα. Τα Ιδρύματα με τα οποία συνεργαζόμαστε έχουν θέσει ένα σημαντικό όρο για την έγκριση μιας επιχορήγησης, την εξασφάλιση του μισού ποσού του κόστους από την τοπική κοινωνία, φορείς και ιδιώτες, όπου βρίσκεται το μνημείο. Συνεπώς για να μπορέσουμε να υποβάλουμε πρόταση για την Ι. Μονή Αβάσσου θα πρέπει να έχει εξασφαλισθεί το μισό ποσό του κόστους, το οποίο μάλιστα δεν αναφέρεται στο υλικό που μας στείλατε.

Ως εκ τούτου θα θέλαμε να μας ενημερώσετε για τις δυνατότητες που υπάρχουν για την εξεύρεση του μισού ποσού έτσι ώστε να προσπαθήσουμε για την εξασφάλιση του υπολοίπου. Επίσης, θα θέλαμε να μας στείλετε φωτογραφικό υλικό της Μονής.

Τελειώνοντας σας συγχαίρουμε για το ενδιαφέρον και την προσπάθεια που καταβάλλετε για τη διάσωση του σημαντικού αυτού μνημείου του Δήμου σας.

Με εκτίμηση

Κώστας Σταματόπουλος
Προεδρεύων
Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΡΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Αρ. Πρωτ	Ημερομηνία
1488 ΣΑΚ	14.11.06

Αρ.πρωτ. 7170

Λούρος 31-10-2006

Προς
Την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας
Περιβάλλοντος & Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Τριπόδων 28-Αθήνα

Εκτιμώντας τη μεγάλη σας προσφορά δια την προστασία του περιβάλλοντος και ιδία της πολιτιστικής κληρονομιάς μας έχουμε την τιμή να σας απασχολήσουμε και να ζητήσουμε την προστασία σας δια την Ιερά Μονή Αβάσσου Ν. Πρεβέζης περιφέρειας του Δήμου Λούρου , αφιερωμένης στην Κοίμηση της Θεοτόκου .

Ευρίσκεται ακριβώς στα όρια των χωρίων Βρυσούλας –Ανω Κοτσανόπουλου και Ανω Ράχης .

Πρόκειται περί ενός θρησκευτικού και ιστορικού μνημείου που κοσμεύεται ο χριστιανικός και εθνικός μας χώρος .

Το μνημείο τούτο ευρίσκεται στα πρόθυρα –στα όρια της καταστροφής και εξαφάνισεως , διότι μέχρι σήμερα κανένας φορέας δεν ενδιαφέρθηκε , ούτε για τη συντήρηση , ούτε για τη διάσωση αυτής της κληρονομιάς που παραλάβαμε από τους προγόνους μας .

Ειδικώτερα από το σύντομο ιστορικό που σας παραθέτουμε πρόκειται περί Μονής που η ιστορία της αρχίζει από τον 13^ο αιώνα , όπως προκύπτει από το αποτέλεσμα έρευνας και των δειγμάτων που υπάρχουν όπως αναφέρονται στο ιστορικό .

-Η Μητρόπολη Πρεβέζης κατόρθωσε να συντάξει μελέτη εκτελέσεως εργασιών και αποκαταστάσεως της Μονής –συντάκτες οι αρχιτέκτονες μηχανικοί Σ.Μαμαλούκος –Αναστασία Καμπόλη.

-Η μελέτη αυτή έχει εγκριθεί με την επισυναπτομένη υπ.αριθμ. 1125/25722/15-4-97 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού και έχει κατατεθεί στην υπηρεσία σας από της 3-4-2006 .

-Επισυνάπτομε το υπ.αριθμ. 615/23-2-2005 έγγραφο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Ιωαννίνων , που προκύπτει ότι υπάρχει αδυναμία εκτελέσεως εργασιών ακόμη και συντηρήσεως του κυρίως ναού που έχει διασωθεί .

Επικειμένης της καταστροφής η Νομαρχία Πρεβέζης έχει απευθύνει το συνημμένο υπ.αριθμ. 175/2005 έγγραφο προς την Αρχαιολογία Ιωαννίνων ήδη υπάγεται η Μονή στη δικαιοδοσία της 18^{ης} Αρχαιολογικής Υπηρεσίας Αρτας.Επιγραμματικά αναφέρει «...Το οικοδομικό συγκρότημα της Μονής Αβάσσου μετά από μακροχρόνια εγκατάλειψη βρίσκεται σήμερα σε κακή γενικά κατάσταση διατηρήσεως .Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι ποικίλα και σημαντικά και απαιτούν αμεση αντιμετώπιση.Ητοι αναφέρεται σε δομικά προβλήματα –οικοδομικά – αισθητικά-προβλήματα αναδείξεως της ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας και λειτουργικά προβλήματα.Ηδη επέρχεται η κατστροφή της στέγης .Προ ημερών παρουσίασε ρήγμα η στέγη κατά την ΒΑ πλευρά , άρχισε η ροή των υδάτων με αποτέλεσμα να επιταχυνθεί η διάβρωση των τοίχων , η καταστροφή των αγιογραφιών και η επέκταση της υγρασίας εντός του Ιερού Ναού .Αντιμετωπίζει ήδη η στέγη ιδιαίτερα τον κίνδυνο καταρρεύσεως με αποτέλεσμα να εξαφανισθεί και αυτό το τελευταίο δείγμα της αξιολόγου χριστιανικής και ιστορικής παραδόσεως ..».

Η κατάσταση της Μονής και η καταστροφή επιβεβαιώνεται και από τη συνημμένη αναφορά του Αρχιτέκτονα Γεωργίου Σμύρη προς την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων. Σας γνωρίζομε επιπροσθέτως ότι και ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βρυσούλας –Πρεβέζης (διαμερίσματος του Δήμου μας) σας έχει υποβάλει ολόκληρη τη μελέτη με την από 3-4-2006 αναφορά του και αίτηση .

Αίτημα του Δήμου μας είναι όπως συμπεριλάβετε στα προγράμματα της εταιρείας και την ανωτέρω Ιερά Μονή προς το σκοπό της αποκαταστάσεως και συντηρήσεως αυτής καθώς επίσης ενεργήσετε και υιοθετήσει το ανωτέρω αίτημά μας και η ομοσπονδία Europa Nostra .

Είναι η μοναδική ελπίδα σωτηρίας της Μονής , η εταιρεία σας .

Μετά τιμής

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Μπαλτης Χρήστος

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΒΑΣΣΟΥ (ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ)

Στην περιφέρεια του Ν.Πρεβέζης περιοχή Μικρής Λάκκας Σουλίου και στα όρια των χωριών Βρυσούλα –Ανω Ράχης –Κοτσανόπουλου , βρίσκεται η Ιερά Μονή Αβάσσου–αφιέρωμα στη Κοίμηση της Θεοτόκου.Είναι ένα θρησκευτικό μνημείο για το οποίο η χριστιανοσύνη–ο κάθε χριστιανός–αισθάνεται μεγάλη ευλάβεια. Στη σημερινή θέση του μοναστηριού τούτου υπάρχει η παρουσία πολλών μαρμάρινων Αρχιτεκτονικών που μαρτυρούν ένδειξη καταγωγής τούτου από τη Βυζαντινή περίοδο. Συγκεκριμένα εκ των ερευνών προέκυψε από τμήμα του τέμπλου-παραθύρων και άλλων δειγμάτων προελεύσεως 13^{ου} αιώνας .

Ο σημερινός ναός αντικατέστησε άλλο παλαιότερο. Στον παλαιότερο αυτό ναό ανήκει και μία κτητορική επιγραφή χαραγμένη σε άγνωστης αρχικής χρήσης Βυζαντινό η οποία αναφέρει «...ΕΤΟΥΣ/1746/ΚΤΙΤΟ/ΡΑC ΠΑ/ΝΟC /ΕΤΟΥC ΑΨΜ/Τ/Α/.Προκύπτει ότι ο παλαιότερος ναός ήταν κτίσμα του 1746 και ότι κτίτορας ήταν κάποιος ονόματι «Πάνος» .Κατά την αναφορά και μαρτυρία του μακαριστού Σεραφείμ Ξενόπουλου Μητροπολίτου Αρτας έκδοσις 1884 «...Η ιερά Μονή Αβάσσου κειμένη εν τω τμήματι της Λακκοπουλας εις τας υπωρείας του χωρίου Ζερμή εντός δασώδους τόπου και τιμωμένη επι τη Κοιμήσει της Θεοτόκου , ωκοδομήθη το πρώτον κατά τας αρχάς του παρελθόντος αιώνας κατασθρωθείσα δε και κατερημωθείσα υπο των Αλβανικών στιφών, ανακαινίσθη υπο του εν έτει 1852 διορισθέντος Καθηγουμένου ιερομ. Κυπριανού Λελοβίτου εν έτει 1853 δι' εράνων των Χριστιανών ...».

Εν συνεχεία αναφέρεται :

«...Ελαβε δε το όνομα Αβάσσου, γνωματεύομεν εκ της οικογενείας του σωζομένου ήδη εις Ρωσικήν γήν και εμπορευομένου Αββασσιώτου έχουσης ως φαίνεται ,την θέσιν ταύτην ως ιδιόκτητον. Και αύτη η Μονή εδεκατίσθη υπο των Αλβανών.Εν αυτή ιεράτευεν ή ηγουμένευεν εκ της οικογενείας ορμώμενος των Αββασσιωτών , εξ ών και την επωνυμίαιν έλαβεν , από δε του έτους 1853 ηγουμενευει ο εκ Λελόβου ορμώμενος Κυπριανός κατοικών επι τινος Μετοχίου επι λόφου τινος πλησίον του χωριου Ζερμή».

Στην ανέγερση και την ιστόρηση του σημερινού ναού , την εποχή αυτή αναφέρονται αρκετές επιγραφές .

Σε πολύστιχη επιγραφή επάνω από τη νότια θύρα του κυρίως ναού αναφέρεται :

«...1853/ΜΑΗΟΥ 16/ΕΚΤΙΣΘΗ ΟΥΤΟΣ Ο ΟΙ/ΟΣ ΚΕ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ/ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΚΗΜΗΣΕΩΣ Τ/ΗΣ ΙΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟ/ΚΟΥ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΥΟΝΤ/ΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΗΕΡΟΤΑ/ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΤΟΥ/ΑΓΙΟΥ ΑΡΤΗΣ ΚΥΡ/ΙΟΥ ΣΟΦΡΟΝΗΟΥ ΔΙΑ/ΣΥΝΔΡΟΜΙΣ ΤΟΥ .../ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΤΟΥ Ε/ΠΗΤΡΟΠΟΥ ΚΙΡΗΟΥ Η/ΓΟΥΜΕΝΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝ/ΟΣ ΙΩΑΝΝΗ/.../.../.../...».

Μία δεύτερη επιγραφή επάνω από τη νότια θύρα αναφέρει «...18+53 / ΜΑΗ/ΟΥ 14 ...».

Η τρίτη επιγραφή είναι χαραγμένη σε αγκωνάρι του βορείου άκρου της δυτικής πλευράς και αναφέρει «... 18 + 53...».

Σε γραπτή δε επιγραφή επάνω από τη δυτική θύρα του κυρίως ναού εσωτερικά αναφέρεται .

«...ΗΣΟΡΙΘΕΝ Ο ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΟΥΤΟΣ κ ΘΕΙΟΣ ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΡΑΓΙΑΣ Δ/ΕΣΠΟΙ/ΝΗΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΥ κ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ Α/ΡΧΙ/ΕΡΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΟΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΡΤΗΣ Κ/ΥΡΙΟΥ/ ΚΥΡΙΟΥ ΣΟΦΡΟΝΙΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣΙΩΤΑ/ΤΟΥ Π.ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΔΙΑ ΕΞΟΔΟΥ και ΔΑΠΑΝΗΣ ΑΥΤΟΥ ΔΙΑ Σ/ΥΝΔΡΟ/ΜΗΣ Κ.ΙΩ/ΑΝΝΟΥ/ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΕΠΟΝΗ...».

Ο δε Αραβαντινός (περιγραφή της Ηπείρου μέρος Γ') την Ιερά Μονή Αβάσσου , αναγράφει ως «Μονή Αβάνου» προφανώς θα πρόκειται η ονομασία αυτή να έχει γραφεί εσφαλμένα ή εκ τυπογραφικού λάθους και μνημονεύει «Το του Αβάνου όπερ κτίσμα αρχαίον ον διατηρείται εν τη αυτή καταστάσει σεμνιόμενον επι τη ενδόξω τη Θεοτόκου Κοιμήσει, κείται δε , εν τη περιφερεία Λάμαρης».

Όσον αφορά το Ναό πρόκειται περί Βυζαντινής μονής περιλαμβάνει το Καθολικόν –τριτόκλιτη θολοσκέπαστη βασιλική. Διατηρείται το καθολικό της, το οποίο είναι τρίκλιτος βασιλική και ίσως είναι το μόνο Μοναστήρι –Μονή στην Ηπειρο που είναι τρίκλιτος βασιλική και χωρίζεται σε πρόανο (γυναικωνίτη) , Ναό και Ιερό Βήμα .Το τέμπλο είναι ξύλινο σκαλιστό και το χρώμα σκούρο προς το καφετί. Παρόμοιο τέμπλο έχει και η γειτονική Μονή της Ρεμματιάς (Γκιόναλα).Υπήρχε δε κτίριον των κελιών , διόροφο κτίριο , το μεν ισόγειον ήταν εστιατόριο επισκεπτών –προσκυνητών και διερχομένων το δε ανώγειο ήταν χώρος ύπνου προσκυνητών και διερχομένων.Το εσωτερικόν του κυρίως ναού και Ιερού Βήματος είναι κατάγραφο από μαυρισμένες αγιογραφίες. Προσφορά και αφιέρωση τούτων από τον Ιωάννη Αναγνώστου Πεπόνην από τη Βρυσούλα –όπως μνημονεύεται στην ανωτέρω επιγραφή. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις δεσποτικές εικόνες του Αγίου Δονάτου -Κοιμησις Θεοτόκου - Χριστού – Προδρόμου –Αγίου Αθανασίου –Αγίου Γεωργίου Ιωαννίνων – ζωγραφισμένες

σε τσίγκο από τον τότε διάσημο ζωγράφο Καρατζούλα από την Πρέβεζα και επί ηγουμένου Παγκρατίου. Διατηρείται το αξιόλογο τέμπλο ξύλινο σκαλιστό στον αέρα (κουφωτό) καφέ χρώματος με αρκετές σκαλιστές παραστάσεις παρμένες από την Αγία Γραφή. Από τη Μονή Αβάσσου σώζονται το καθολικό, τα κελιά ερειπωμένα, υπολείμματα μάνδρας και περιτριγυρίζεται ο ναός από γηραιά πλατάνια και άλλα δένδρα. Σώθηκε δε με πρωτοβουλία της Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης ο παρ'κείμενος νερόμυλος της Μονής. Η πρόσφατη ιστορία της Μονής αναφέρει την υπαγωγή της Μονής ως Μετόχι της Ιεράς Μονής Αγίου Δημητρίου Ζαλόγγου από το έτος 1916 και την κήρυξή του υπάρχοντος ναού ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 437/62 και 406/65 τ.Β').

Η ακτινοβολία του Μοναστηριού τούτου, δια μέσου των καιρών που πέρασαν ήταν και είναι μεγάλη και φωτεινή. Συνδέεται η ιστορία της Μονής όχι μόνο με το έντονο θρησκευτικό συναίσθημα των Χριστιανών αλλά και με ιστορικά δεδομένα των Εθνικών μας αγώνων, της κοινωνικής μέριμνας της εκπαίδευσης και γενικά μίας αξιολόγου κοινωνικής δράσεως. Θα πρέπει να μνημονευθεί ότι οι πολεμιστές Σουλιώτες αντλούσαν από την Παναγία του Αβάσσου και την εικόνα του πολιούχου του Αγίου Δονάτου, πίστη και δύναμη στους αγώνες τους. Αξιον μνήμης είναι δύο οπλαρχηγοί με τους πολεμιστές τους (ασκέρι τους) ο Θανάσης ΦΩΤΟΜΑΡΑΣ και ο Μάρκος ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ πολλές φορές πριν από τους πολέμους κατά του Αλή Πασσά προσκύνησαν την Παναγία στο Μοναστήρι του Αβάσσου. Εις μνήμην των, οι θέσεις που στρατοπέδευαν ονομάσθηκαν και σήμερα ακόμη φέρουν την ονομασία «Κάμπος του Φωτομάρα» και «ΤΖΟΥΜΠΑ (λόφος) ΜΠΟΤΣΑΡΗ».

Η ιστορία της Μονής Αβάσσου είναι πλούσια. Δυστυχώς η εγκατάλειψη εξαφάνισε τα κτίρια και σώζονται μόνον τα αχνάρια των θεμελίων, πέτρες. Επίκειται δε και η καταστροφή του σωζόμενου κυρίως ναού.

Αυτό το ιερό και ιστορικό μνημείο περιμένει την προστασία από όλους τους χριστιανούς, τον κλήρο και από την πολιτεία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΒΥΖ/ΝΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖ/ΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

(2)
Αθήνα, 15 Απριλίου 1997

ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΜΕΤΑΒΥΖ/ΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 56
Ταχ. Κώδικας : 101.86 - Αθήνα
Πληροφορίες : Χαρ.Λελούδας, Αρχ.-μηχ.
Τηλέφωνο : 32.51.688 - 90

Αριθ. Πρωτ. :
ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/

1125 / 25722

Θ Ε Μ Α : Εγκριση μελέτης και εκτέλεσης
εργασιών αποκατάστασης Ι.Μ. Αβάσσου Ν.
Πρέβεζας

ΚΟΙΝ : 1) 8η Εφορεία Βυζ/νών Αρχ/των
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Βυζαντινό Μουσείο
452.21 - ΚΑΣΤΡΟ
✓ 2) ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ & ΠΡΕΒΕΖΗΣ
48.100 ΠΡΕΒΕΖΑ

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Εχοντας υπόψη :

1.- Τις διατάξεις : α) του Ν 1958/85 "Περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων", β) του Π.Δ 941/77 "Περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ", γ) του Ν. 216/43 "Περί οργανώσεως της Υπηρεσίας Αναστηλώσεως των αρχαίων και ιστορικών μνημείων του Κράτους", όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19, παρ. 5 του Ν. 1418/84, δ) του Ν. 5351/32 "Περί Αρχαιοτήτων", ε) του Ν. 1958/91, άρθρο 81 "Τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων" και στ) του Π.Δ 99/92 "Μελέτη και εκτέλεση αρχαιολογικών εν γένει έργων".

2.- Το έγγραφο της 8ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων αριθ. 122 / 1-2-96, με το οποίο μας υποβλήθηκε μελέτη εκτέλεσης εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης κτηριακού συγκροτήματος στο μνημείο του θέματος, η οποία συντάχθηκε από τους αρχιτέκτονες μηχανικούς Σταύρο Β. Μαμαλούκο και Αναστασία Δ. Κομπόλη - Μαμαλούκου, μαζί με τη σχετική εισήγησή της.

3.- Την από 29-3-96 εισήγηση του Τμήματος Μελετών Μεταβυζαντινών Μνημείων της ΔΑΒΜΜ προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο του ΥΠΠΟ, σχετικά με το θέμα.

4.- Την ομόφωνη σχετική γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, όπως αυτή διατυπώθηκε στην Πράξη του αριθ. 6 /24-2-96, θέμα 12 :

Αποφασίζουμε

1.- Εγκρίνουμε, τη μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του κτηριακού συγκροτήματος της Ι.Μ. Αβάσσου, Ν.Πρεβέζης, όπως αυτή συντάχθηκε από τους Σταύρο Β. Μαμαλούκο και Αναστασίας Δ. Κομπόλη - Μαμαλούκου, Αρχιτέκτονες μηχανικούς, και την εκτέλεση των σχετικών εργασιών, ως εξής :

α) Στο καθολικό οι ρηγματώσεις θα αντιμετωπισθούν με βαθύ αρμολόγημα και πιθανώς με λιθοσυρραφές και θα τοποθετηθεί σύστημα νέων ελκυστήρων απο ανοξείδωτο χάλυβα επάνω από τους παλαιούς. Ομοίως τα εξωράχεια των θόλων θα εξυγιανθούν με βαθύ αρμολόγημα.

Στη στέγη προβλέπονται ενισχύσεις του φέροντος οργανισμού και ανακατασκευή του πετσώματος με παρεμβολή στεγανωτικής μεμβράνης, και τέλος επικάλυψη με σχιστόπλακες.

Στον νάρθηκα θα κατασκευασθεί αφανές διάζωμα απο οπλισμένο σκυρόδεμα και νέο δάπεδο απο ορθογωνισμένες ασβεστολιθικές σχιστόπλακες.

Τα επιχρίσματα θα ανακατασκευασθούν και τα κουφώματα θα αντικατασταθούν απο νέα δρύινα.

Το τέμπλο και οι αγιογραφίες να συντηρηθούν απο ειδικευμένο συνεργείο συντηρητών.

β) Τα κελλιά να ανακατασκευασθούν σύμφωνα με τον τοπικό παραδοσιακό τρόπο, καθώς ο φούρνος και το αλώνι.

2.- Η εκτέλεση των πιο πάνω εργασιών θα γίνει:

α) με φροντίδα και δαπάνη της Ιερας Μητρόπολης Νικοπόλεως και Πρεβέζης,

β) με την επίβλεψη διπλωματούχου μηχανικού, που θα οριστεί και θα αμοίβεται απο την Ιερά Μητρόπολη Νικοπόλεως και Πρεβέζης, τα στοιχεία του οποίου θα πρέπει να γνωστοποιηθούν εγγράφως (και με Fax) και εγκαίρως, πριν απο την έναρξη των εργασιών, στις εποπτεύουσες υπηρεσίες του έργου,

γ) με την εποπτεία της ΔΑΒΜΜ και της 8ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχ/των.

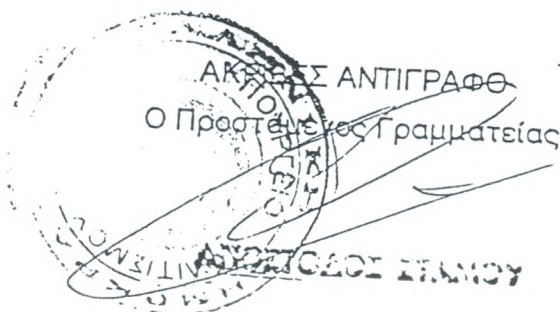
3.- Η παρούσα δεν αντικαθιστά τυχόν απαιτούμενη άδεια άλλης δημόσιας Αρχής.

ΕΣΩΤ. ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. ΔΑΒΜΜ
2. ΔΒΜΜ
3. Τμήμα Μελετών Μεταβυζ/νών, ΔΑΒΜΜ
4. Τμήμα Έργων, ΔΑΒΜΜ
5. Χαρ. Λελούδας, ΔΑΒΜΜ
6. Φ.Δ.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
8^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖ/ΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Βυζαντινό Μουσείο
Ταχ. Κώδικας: 45221- Κάστρο
Πληροφορίες: Β.Παπαδοπούλου
Τηλ. : (0651)- 25989, 39580
Fax: (0651)- 39349
e-mail: protocol@seba.culture.gr

Ιωάννινα, 23.02.2005
Αριθ. πρωτ. 615

Προς: Τον Πολιτιστικό Σύλλογο Βρυσούλας
Πρεβέζης- Πειραιώς 4-Αθήνα

Θέμα: Σχετικά με την Ι.Μονή Αβάσσου.

Σε συνέχεια του αρ. 02.02.05 εγγράφου σας που αφορά το θέμα σας γνωρίζουμε τα
εξής:
Η Υπηρεσία μας γνωρίζει την αναγκαιότητα συντήρησης και ανάδειξης της Ι.Μονής
Αβάσσου, όμως στην παρούσα φάση αδυνατεί να εντάξει στο πρόγραμμά της την εκτέλεση
εργασιών στην ανωτέρω μονή, δεδομένου ότι έχουν ενταχθεί έργα σε μνημεία που έχουν
μεγαλύτερες ανάγκες.

Η Διευθύντρια της Εφορείας

Φραγκίσκη Σαββαντή

Κε. Υ. Γ. Α. Σ. 177

1867
12/11/05

ANAΦΟΡΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΜΥΡΗ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑ ΣΤΗΝ 8^Η ΕΒΑΙ

ΠΡΟΣ

8^Η ΕΦΟΡΕΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Σήμερα την 11/4/2005, μετέβην στην Ι.Μ. Αβάσσου στην περιοχή του Άνω Κοτσανόπουλου στην Πρέβεζα και διενήργησα αυτοψία στο προαναφερόμενο μοναστηριακό συγκρότημα μετά από εντολή της διεύθυνσης. Σχετικά με την αυτοψία σας αναφέρω τα εξής:

- Η Ιερά μονή Αβάσσου βρίσκεται στα νοτιοδυτικά του κοινοτ. Διαμερίσματος του Άνω Κοτσανόπουλου μεταξύ των πρ. κοινοτήτων Βρυσούλας και Άνω Ράχης, Δήμου Λούρου Ν. Πρέβεζας
- Η ι.μ. έχει κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με την υπ. Αριθ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ33/33263/908/10/6/1997, ΦΕΚ589/15/7/1997 Τ.Β.
- Για το παραπάνω μοναστηριακό συγκρότημα έχει εκπονηθεί σχετική μελέτη αποκατάστασης η οποία έχει εγκριθεί με την υπ. Αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΑΒΜΜ/1125/25722/15/4/1997 η οποία δεν έχει υλοποιηθεί στο σύνολό της.
- Από το μοναστηριακό συγκρότημα σε καλή κατάσταση βρίσκεται το καθολικό της μονής και παρακείμενος μύλος ο οποίος έχει αποκατασταθεί με δαπάνες του προγράμματος LEADER και με ευθύνη της Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης κατά το έτος 1997-8 και με επίβλεψη της υπηρεσίας μας.
- Το καθολικό της μονής Αβάσσου, αφιερωμένο στην κοίμηση της Θεοτόκου, κτίσμα του 1853, είναι μία μετρίου μεγέθους τρίκλιτη, θολωτή βασιλική με σύγχρονο ξυλόστεγο νάρθηκα – γυναικωνίτη στα δυτικά. Το πλάτος του είναι περίπου 8,5 μ. και το μήκος του 15. χωρίς την κόγχη. Ο όγκος του καθολικού καλύπτεται με ξύλινη, διαμορφωμένη πάνω από την θολοδομία, δόριχτη στέγη με αποτετμημένα αετώματα. Με ξύλινη δόριχτη με αποτετμημένο το ελεύθερο, δυτικό της αέτωμα στέγη καλύπτεται και ο αισθητά χαμηλότερος νάρθηκας. Οι στέγες έχουν ισχυρή κλίση. Καλύπτονται με σχιστόπλακες. Ο ναός στο εσωτερικό είναι κατάγραφος με τοιχογραφίες ελάχιστα. μεταγενέστερες του χρόνου οικοδόμησης του ναού.

- Η στέγη του νάρθηκα έχει επισκευασθεί κατά τα έτη 1997-8, ενώ σποραδικές εργασίες στο καθολικό και στις τοιχογραφίες έχουν γίνει από την 8^η ΕΒΑ ήδη από το 1980.

Καταγραφή προβλημάτων

- Δομικά προβλήματα (ρηγματώσεις κυρίως κατά τον κατά μήκος άξονα του κτιρίου) που οφείλονται σε σεισμική δράση και πιθανόν σε προβλήματα θεμελιώσεων εντοπίζονται στους τοίχους του ναού καθώς και στο σύνολο της θολοδομίας. Τα προβλήματα αυτά υπήρχαν ήδη από το 1996-7 όταν συντάχθηκε η σχετική μελέτη. Η ακριβής κατάσταση της θολοδομίας, στην οποία έχουν γίνει παλαιότερα άγνωστης έκτασης επεμβάσεις δεν μπορούν να διευκρινιστεί πριν την αποξήλωση της στέγης. Τα προβλήματα δεν φαίνονται πάντως να είναι ιδιαίτερα σοβαρά, καθώς οι ρωγμές δεν φαίνεται να εξελίσσονται.
- Η στέγη του ναού παρουσιάζει κυματώσεις με ιδιαίτερη έμφαση στην ανατολική πλευρά που πιθανόν να οφείλονται σε υποχώρηση του ξύλινου σκελετού. Επιπλέον έχουν συρθεί μερικώς οι πλάκες του νάρθηκα. Τα προβλήματα αυτά επιτείνουν την είσοδο υμβρίων στο εσωτερικό.
- Τα χονδροπατητά επιχρίσματα που καλύπτουν τις όψεις του ναού και το εσωτερικό του νάρθηκα παρουσιάζουν κατά τόπους σοβαρά προβλήματα απολεπίσεων ακόμη και αποσάθρωσης, κυρίως λόγω της ανερχόμενης υγρασίας.
- Το εξαιρετικά ενδιαφέρον ξυλόγλυπτο τέμπλο είναι σε μέτρια κατάσταση. Κατά τόπους όμως παρουσιάζει σοβαρές ζημιές κυρίως από σαπίσματα.
- Οι τοιχογραφίες του ναού είναι σε γενικά καλή κατάσταση. Εντοπίζονται προβλήματα αποκόλλησης κυρίως γύρω από τις ρωγμές.

Άμεσες προτάσεις επέμβασης

- Ριζική επισκευή στέγης με ανάσχυση πλακών αφαίρεση ξύλινων στοίχειών συρραφή ρωγμών εξωραχίου και κατασκευή νέας στέγης στον κυρίως ναό.
- Επισκευή στέγης νάρθηκα.
- Τοπικές επισκευές στο σώμα της τοιχοποιίας εξωτερικά και εσωτερικά μόνον κατόπιν συνεργασίας με συντηρητές τοιχογραφιών και εφόσον είναι δυνατόν.
- Γενική επιμέλεια μνημείου.

Μακροπρόθεσμα μέτρα συντήρησης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤ/ΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΑΡΧΗ
Τηλ. 26820-27708 & 24422

Πρέβεζα 6 / 10 / 2005
Αριθ. Πρωτ.: 175

Προς: Δ/ΝΤΡΙΑ 8^{ης} ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
κα ΚΕΦΑΛΛΟΝΗΤΟΥ

Κοιν: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ &
ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩ ΧΩΡΩΝ

Κυρία Δ/ντρια

Αναφέρομαι στην Εκκλησία της Ιεράς μονής Αβάσσου -Κοίμηση της Θεοτόκου που ευρίσκεται στη περιφέρεια της Νομαρχίας Πρεβέζης και στα όρια των χωριών Βρυσούλας -Ανω Ράχης -Ανω Κοτσανόπουλου. Η εκκλησία αυτή και το όλο συγκρότημα της Ιεράς Μονής Αβάσσου φέρεται ως κατασκευασθείσα προ του 1746 με ανακαίνιση το έτος 1852, μεσολάβησε η κατοχική περίοδος με αποτέλεσμα να έχουν καταστραφεί τα άλλα κτίσματα και εγκαταστάσεις πλην της εκκλησίας.

Όπως και η υπηρεσία σας γνωρίζει πρόκειται περί βυζαντινής Μονής, περιλαμβάνει το καθολικόν, τριτόκλιτη θολοσκέπαστη βασιλική, το όλο εσωτερικό της εκκλησίας είναι κατάγραφο από μαυρισμένες αγιογραφίες, του διακεκριμένου ζωγράφου Καρατζούλα της εποχής εκείνης. Επίσης υπάρχει αξιόλογο τέμπλο ξύλινο σκαλιστό στον αέρα (κουφωτό) καφέ χρώματος με αρκετές σκαλιστές παραστάσεις παρμένες από την Αγ. Γραφή. Δυστυχώς η εκκλησία αυτή κινδυνεύει να έχει την τύχη και των άλλων κτισμάτων παρά το γεγονός ότι είναι αυτής της αξίας, είναι συνδεδεμένη με την ιστορία και το θρησκευτικό συναίσθημα των κατοίκων αλλά και με τους αγώνες των Σουλιωτών διότι εγγύς της εκκλησίας υπάρχουν οι θέσεις Φωτομάρα και Μπότσαρη. Είναι οι θέσεις που στρατοπέδευσαν οι Σουλιώτες πολεμιστές και οι οπλαρχηγοί Θανάσης Φωτομάρας και Μάρκος Μπότσαρης όταν μετέβησαν στην εκκλησία αυτή δια να μεταλάβουν και να προσκυνήσουν τη Παναγία. Σχετική είναι η υπ.αριθμ. 1125/25722/97 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού το οποίο εγκρίνει μελέτη διασώσεως της Μονής και έχει κοινοποιηθεί στην υπηρεσία σας. Από την όλη μελέτη προκύπτει η καταστροφή των κελιών. Αναφέρει η μελέτη επιγραμματικά ότι «Το οικοδομικό συγκρότημα της Μονής Αβάσσου μετά από μακροχρόνια εγκατάλειψη βρίσκεται σήμερα σε κακή γενικά κατάσταση διατηρήσεως. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι ποικίλα και σημαντικά και απαιτούν άμεση αντιμετώπιση ...». Ητοι αναφέρεται σε δομικά προβλήματα -οικοδομικά -αισθητικά -προβλήματα αναδείξεως της ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας και λειτουργικά προβλήματα. Ήδη επέρχεται η καταστροφή της στέγης. Προ ημερών παρουσίασε ρήγμα η στέγη κατά την ΒΑ πλευρά, άρχισε η ροή

των υδάτων με αποτέλεσμα να επιταχυνθεί η διάβρωση των τοίχων, η καταστροφή των αγιογραφιών και η επέκταση της υγρασίας εντός του Ιερού Ναού. Αντιμετωπίζει ήδη η στέγη ιδιαίτερα τον κίνδυνο καταρρεύσεως με αποτέλεσμα να εξαφανισθεί και αυτό το τελευταίο δείγμα της αξιόλογου χριστιανικής και ιστορικής παραδόσεως.

Εξ άλλου προσφάτως έγινε και επίσκεψη τεχνικών της υπηρεσίας σας και ασφαλώς θα διαπίστωσε αυτές τις εκτεταμένες ζημιές και την άμεσο και κατεπείγουσα αντιμετώπιση διασώσεως του Ιερού Ναού.

Οι κάτοικοι της περιοχής αυτής όχι μόνο διαμαρτύρονται έντονα αλλά αισθάνονται ότι έχουν διαγραφεί από την προστασία του Κράτους. Και υπάρχει διάθεση από όλους μας, πολίτες, Δήμο και Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να αναλάβουμε το κόστος κατασκευής της στέγης αρκεί να μας δώσετε τις σχετικές άδειες.

Κατόπιν των ανωτέρω παρακαλούμε όπως ενεργήσετε ενόψει της επικείμενης χειμερινής περιόδου δια την όσο το δυνατόν ταχύτερον αντιμετώπιση της καταστάσεως αυτής επί τω τέλει να διατηρηθεί το ως άνω θρησκευτικό και ιστορικό μνημείο.

Μετά τιμής
Ο Νομάρχης Πρέβεζας

Βασίλης Ιωάννου

Κ. Καρρά, Κ. Σταματοπούλου

«Εχετε πάλι φάμε
για των Ι.Μ. Αθώων
και Κερέτι του Σταύρου»

Χάινε καλάει «μπαρ εις»

Τώρα
Ο Θεός Φαγίλας
Αρξέμε

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
"ΣΤΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΡΧΟΥΣ ΑΓΙΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ"
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟ - ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

Κάτι τις κοινό με μένα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΙΡΕΙΑ

Σταύρο μου Σταυρό μεγάλο
κουβαλάς του μαρτυρίου
μα νομίζω δεν ειν άλλο
ανθρωπίνως του Κυρίου.

806 ΔΑΦ 12707

Η δική σου γνωριμία
δυναμώνει τα φτερά
και σ' αυτή την κοινωνία
αγαλλίαση χαρά

Τις του Κωστή Σταματοπούλου
τί σημαίνει;

Έρχεται κατασκηνώνει
κάθεται μες στην καρδιά
απ τα βάσανα μας σώνει
και γινόμαστε παιδιά.

Πρεβέζης Αθηνά Πελαγία

Αρξέ, Γερ. Γούρας

Με τα αθώο κείνο βλέμμα
στο χριστό μας το μικρό
μωρουδάκι με το στέμμα
στόμα, στους κακούς πικρό

Αρξέ, Γερ. Γούρας

Στην Αγία Πελαγία
με τον κύριο Καρα
πήρα τέτοια ευλογία
κ ιδιαίτερη χαρά

Τον Καραμπελα τον Νίκο
της Πρεβέζης το παιδί
μέγιστο στα πάντα κρίκο
και της ανθρωπιάς δαδί

Όπου καίει και φωτίζει
τον Νομό και τον λιμένα
απ τα άσχημα δακρύζει
κάτι τις, κοινό, με μένα.
9-4-2006 ΑΠΓ

Εκτίκρως

Αντιπρόεδρος είστε
στην EUROPA NOSTRA
καλώς ήρθατε κ ωρίστε
ζήστε του Αβάσσου MOSTRA

Έρχεται από τα παλιά
με ηρώων μας φωνή
και με θεία πηνελιά
σας ζητάει η Μονή
θέλει το δικό σας χέρι
γιατί ξέρει και μπορεί
το τι θέλει, βλέπει, ξέρει
φωτοστέφανο φορεί

Θα γενεί κάτι καλό
μ ευλογία του παππούλη
σαν Κοσμά τον Αιτωλό
σε κοιτούνε απ το Σούλι

Ξέρετε κύριε Κώστα
Πρόεδρε, τρανέ, Καρά
μιας και είστε μες στα πόστα
δυναμώστε τα φτερά
και σ αυτό το Μοναστήρι
των Ελλήνων τα Ιερά
η ματιά σας όταν γείρει
όλα θα ναι φανερά.

Δέστε Παναγιά στην άκρη,
προσκυνούν ευλαβικά
οι συνάνθρωποι, με δάκρυ
Μας κοιτάζει στοργικά.
6-4-2006

ΙΕΡΟ ΘΕΜΑ

Θέμα Ιερό θα πιάσω
Μοναστήρι στον Αβάσσο
όπως ήτανε παλιά
ρούχα έπλεναν μαλλιά
ρόδα γύριζε του μύλου
και κοιτάζανε τα αψηλού
προς του Ντούσκου την πλαγιά,
βόηθα λέγαν Παναγιά.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αχιλλεύς Περ. Γούρας
Β. Νύρεου 9
152 33 Χαλάνδρι
Πρόεδροι Συλλόγου Βενεζιανών
Αθήνας

210 6821509
6977713590

Ασκήσι